

Ορθόδοξος Συναξαριστής :: <https://www.saint.gr>

Άγιος Γρηγόριος Επίσκοπος Νύσσης

Επισκεφτείτε τον ιστοχώρο μας στην διεύθυνση: <http://www.saint.gr/1109/saint.aspx> για περισσότερες πληροφορίες για τον βίο (ονόματα, βίντεο, ακολουθίες, φωτογραφίες κτλ) καθώς και για τυχών ενημερώσεις - διορθώσεις.

Τελευταία ενημέρωση βιογραφίας: N/A
Δημιουργία εγγράφου: 26/04/2026 09:18:21

Σύνοψη

Τύπος εορτής: Εορτάζει στις 10 Ιανουαρίου εκάστου έτους.

Ημ/νια Βίου: N/A

Βιογραφία

Ἡ Μοῦσα Γρηγόριος, οὗ Νύσσα θρόνος,
οὐ Πιερίαν, ἀλλ' Ἐδέμ σκηνὴν ἔχει.
Γρηγόριον δεκάτη θανάτου κνέφας ἀμφεκάλυψεν.

Ο Ἅγιος Γρηγόριος γεννήθηκε στη Νεοκαισάρεια του Πόντου το 332 μ.Χ. και ήταν αδελφός του Μεγάλου Βασιλείου. Παίρνει την ίδια μόρφωση με τον μεγάλο του αδελφό, ξεχωρίζει δε κι αυτός για την ευφυΐα του, την επιμέλεια του και την φιλοσοφικότερη ιδιοφυΐα του και είχε χειροτονηθεί αναγνώστης.

Ο Γρηγόριος νυμφεύεται τη Θεοσέβεια, (πραγματικά αγία γυναίκα), που γρήγορα την αρπάζει ο θάνατος. Ισχυρός χαρακτήρας καθώς ήταν, δεν απελπίζεται, και στα σαράντα του χρόνια γίνεται επίσκοπος Νύσσης (σήμερα Νεμσεχίρ), μιας κωμοπόλεως της Καπαδοκίας. Οι Αρειανοί, όμως, του έφεραν μεγάλες ενοχλήσεις. Αντιλαμβανόμενοι, ότι στο πρόσωπό του η αίρεσή τους θα είχε σπουδαιότερο πολέμιο, σχεδίασαν να τον εξοντώσουν. Τον κατηγορήσαν λοιπόν, ότι εξελέγη Επίσκοπος αντικανονικά και σφετερίσθηκε χρήματα της Εκκλησίας. Τις κατηγορίες υπέβαλε κάποιος με το όνομα Φιλόχαρης, όργανο των Αρειανών, προς τον διοικητή του Πόντου Δημοσθένη, προς τον οποίο ο Μέγας Βασίλειος έγραψε και επιστολή. Για την κατηγορία της καταχρήσεως παρακάλεσε να γίνει ο έλεγχος για να δειχθεί η συκοφαντία, για την αντικανονική χειροτονία λέγει ότι η ευθύνη είναι δική του, διότι αυτός χειροτόνησε και ότι, σε κάθε περίπτωση, δεν είναι σωστό να δικάσει επί της υποθέσεως αυτής σύνοδος Επισκόπων, των οποίων η εκκλησιαστική θέση δεν ήταν σε κανονική τάξη.

Η επίκληση του Βασιλείου απέβη άκαρπη. Ο αυτοκράτορας Ουάλης ήθελε να αποφευχθεί το θέμα. Το 376 μ.Χ. ο Γρηγόριος καθαιρείται ερήμην από σύνοδο Αρειανών Επισκόπων του Πόντου και της Γαλατίας. Και ο Γρηγόριος, καταδικωμένος, αναγκαζόταν να πλανάται και να κρύβεται. Η περιπέτεια έληξε τον Αύγουστο του έτους 378 μ.Χ., όταν απέθανε ο Ουάλης. Ο Γρηγόριος επανήλθε στη Νύσσα, όπου του επιφυλάχθηκε θριαμβευτική υποδοχή.

Κατά το φθινόπωρο του 379 μ.Χ. έλαβε μέρος στη Σύνοδο της Αντιόχειας, η οποία συνήλθε ιδίως για την αίρεση του Απολλιναρίου. Ο Απολλινάριος, ερμηνεύοντας κατά γράμμα χωρίο της Αγίας Γραφής (κατά Ιωάννη α' 14), υποστήριζε ότι ο Θεός Λόγος έγινε σάρκα, όχι σάρκα και ψυχή. Αρνήθηκε τον ανθρώπινο νου, την ανθρώπινη ψυχή και θέληση του Ιησού Χριστού ως στοιχεία διασπαστικά της ενότητός Του και αντίθετα προς την τελειότητά Του και αντικατέστησε τα στοιχεία αυτά με τη θεία επενέργεια. Δίδασκε, δηλαδή, στην ουσία, ότι ο Ιησούς Χριστός δεν είναι τέλειος Θεός ούτε τέλειος άνθρωπος. Πολλοί νόμιζαν ότι ο Απολλινάριος δέχθηκε την επίδραση της πλατωνικής και νεοπλατωνικής φιλοσοφίας, αλλά το πιθανότερο είναι, καθώς πιστεύει ο Γρηγόριος Νύσσης, ότι αφετηρία στη χριστολογική του διδασκαλία είναι χωρίο επιστολής του Αποστόλου Παύλου (προς Θεσσαλονικείς Α', ε' 23). Στη Σύνοδο ο Ἅγιος ανασκεύασε τις κακόδοξες θεωρίες του Απολλιναρίου. Επίσης, η Σύνοδος του ανέθεσε αποστολή για την Εκκλησία της Βαβυλωνίας και με την ευκαιρία αυτή επισκέφθηκε και τους Αγίους Τόπους.

Ο Θεός τον αξιώνει επίσης, να γίνει το κυριότερο όργανο Του στη Β' Οικουμενική σύνοδο, το 381 μ.Χ. στην Κωνσταντινούπολη, και κατατροπώνει στην κυριολεξία τους πνευματομάχους του Μακεδονίου, με «... τη μάχαιρα που δίνει το Πνεύμα και η οποία είναι ο λόγος του Θεού» (Προς Έφεσίους στ' 17). Στις συζητήσεις εκείνες, ο Γρηγόριος ο Νύσσης τόσο πολύ είχε διακριθεί, ώστε ονομάστηκε «Πατήρ Πατέρων και Νυσσαέων Φωστήρ». Ο δε Μέγας Θεοδόσιος τον ονόμασε στύλο της Ορθοδοξίας. Πέθανε ειρηνικά, αφού άφησε πολύ αξιόλογα έργα: ερμηνευτικά, δογματικά, κατηχητικά, λόγους ηθικούς, εορταστικούς, εγκωμιαστικούς, επιταφίους και έναν επιμνημόσυνο στον αδελφό του Μέγα Βασίλειο.

Λειτουργικά κείμενα

Απολυτίκιον

Ἦχος γ'. Θείας πίστεως.

Θεῖον γρήγοριν, ἐνδεδειγμένος, στόμα σύντονον, τῆς εὐσέβειας, ἀνεδείχθης Ἱεράρχα
Γρηγόριε τῆ γὰρ σοφία τῶν θείων δογμάτων σου, τῆς Ἐκκλησίας εὐφραίνεις τὸ πλήρωμα.
Πάτερ ὅσιε, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἰκέτευε, δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

Κοντάκιον

Ἦχος β'. Τὴν ἐν πρεσβείαις.

Τὸ ὄμμα τῆς ψυχῆς, γρηγορῶν Ἱεράρχα, ὡς γρήγορος Ποιμὴν, ἀνεδείχθης τῷ κόσμῳ, καὶ
ράβδῳ τῆς σοφίας σου, παμμακάριστε Ὅσιε, πάντας ἤλασας, τοὺς κακοδόξους ὡς λύκους,
ἀδιάφθορον, διατηρήσας τὴν ποιμνὴν, Γρηγόριε πάνσοφε.

Ἄτερον Κοντάκιον

Ἦχος α'. Χορὸς Ἀγγελικός

Τῆς Ἐκκλησίας ὁ ἔνθεος Ἱεράρχης, καὶ τῆς σοφίας σεβάσμιος μυστολέκτης, Νύσσης ὁ
γρήγορος νοῦς Γρηγόριος, ὁ σὺν Ἀγγέλοις χορεύων, καὶ ἐντρυφῶν τῷ θείῳ φωτὶ, πρεσβεύει
ἀπαύστως ὑπὲρ πάντων ἡμῶν.

Αγιογραφίες / Φωτογραφίες

Άγιος Γρηγόριος Επίσκοπος Νύσσης

Άγιος Γρηγόριος Επίσκοπος Νύσσης

Άγιος Γρηγόριος Επίσκοπος Νύσσης

Άγιος Γρηγόριος Επίσκοπος Νύσσης

Άγιος Γρηγόριος Επίσκοπος Νύσσης

Άγιος Γρηγόριος Επίσκοπος Νύσσης
- Φώτης Κόντογλου

Οπτικοακουστικό Υλικό

Ακούστε το απολυτίκιο!

Σχετικές συνδέσεις

---

1. [Άγιος Βασίλειος ο Μέγας](#)
2. [Όσιος Πέτρος Επίσκοπος Σεβαστείας](#)
3. [Οσία Μακρίνα αδελφή του Μεγάλου Βασιλείου](#)
4. [Άγιος Ναυκράτιος](#)
5. [Μνήμη Οικογένειας Μεγάλου Βασιλείου](#)
6. [Αγία Εμμελεία](#)
7. [Άγιος Γρηγόριος Νεοκαισαρείας ο Θαυματουργός](#)